

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ СТОРІТЕЛІНГ – УСПІШНЕ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ

О.Г. Бурдужа,

провідний методист кафедри ЗДіДО

ДОЗ ДПО «ІРОіПК»,

вчитель української мови та літератури

МОЗ «Тираспольська середня школа №16»

***Анотація:** У статті розглядаються можливості використання та впровадження інноваційної методики сторітелінг під час роботи на уроках української мови та літератури як однієї з найефективніших для формування комунікативної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів.*

***Ключові слова:** сторітелінг, методика, сучасна освіта.*

На сучасному рівні освіта зіткнулася з серйозними проблемами. Мова йдеться про інформаційну перевантаженість, неефективне використання сучасних методів та технологій навчання, відрив теоретичних знань від практики та порушення комунікації між тими, хто навчає та тими, хто має навчатися. Вирішити ці проблеми може система інноваційних педагогічних технік (інструментів), однією з яких є сторітелінг. Питанням його використання (вчені ще не дійшли до одностайної думки, що це – методика чи технологія) в освітньому процесі займалися такі вчені, як Ф. де Соссюр, І.А. Бодуен де Куртене, Ф.Ф. Фортунатов, В.Я. Пропа).

Сторітелінг (англ. – storytelling – «розповідання історій») – один із сучасних методів передавання інформації, який використовують і як традиційну усну розповідь, і як розміщену в мережі цифрову історію з метою впливу на емоційну, мотиваційну, когнітивну сфери слухача. [3]

Обов'язковими елементами сторітелінгу є динамічний сюжет (ситуація з реального життя, вигадана історія, історичний факт, міф чи легенда), герой

(це може бути людина, фантастична істота, тварина, явище природи, предмет) і (бажано) метафоричність викладу. Історія обов'язково має викликати у слухачів яскраві емоції й оцінки.

Спочатку сторітелінг зарекомендував себе як достатньо ефективний засіб вибудовування зовнішніх та внутрішніх корпоративних комунікацій в галузі управління персоналом, у менеджменті. Методика була розроблена та випробувана в 90-х роках минулого століття американцем Девідом Армстронгом, головою міжнародної компанії Armstrong International. Девід Армстронг урахував те, що історії цікавіші за логічні аргументи й сухі міркування, сприймаються значно легше й запам'ятовуються міцніше за правила та приписи.

На сучасному етапі розвитку суспільства і освіти ця техніка активно використовується не лише в бізнесі, PR, маркетингу та журналістиці. Використання сторітелінгу – інноваційна ефективна методика формування комунікативної компетентності учнів. Застосування цієї техніки викликає емоційний відгук у учнів, тому надає навчальному процесу більшу привабливість, допомагає швидше активізувати їх пізнавальну активність, перетворює навчальну інформацію на більш доступну, яскраву, незабутню. У педагогічній сфері її можна застосовувати як в онлайн, так і в офлайн форматах.

Під час дистанційного навчання ефективним може бути цифровий сторітелінг. Такий формат передбачає доповнення інформації (історії) візуальним рядом (наприклад, відео, скрайбінг, інфографіка). За допомогою цифрового сторітелінгу вирішуються наступні важливі завдання:

- виникає можливість змоделювати різні ситуації, процеси та явища без особливих витрат часу, фінансів;
- до процесу навчання можна залучити велику кількість учнів;
- пояснення стає більш переконливим та наочним;
- суттєво розширюється формат подачі даних;
- інформація швидше досягає адресата;

- відбувається індивідуалізація навчання.

Розрізняють класичний та активний сторітелінг.

Класичний: реальну або видуману життєву ситуацію (історію) розповідає викладач. Задача учнів – слухати та сприймати інформацію. Класичний сторітелінг слугує для трансляції явного знання (виражається вербально, існує у вигляді тексту). Вчитель за допомогою наведеної методики передає учням конкретну навчальну інформацію.

Активний: історію створюють самі слухачі після того, як учитель спрямує їх у потрібному напрямку (дасть «канву», визначить цілі та завдання). Учні можуть створювати історії самостійно, але з обов'язковим дотриманням завдань та рекомендацій викладача; моделювати різні ситуації, знаходити найкращі шляхи вирішення проблеми; аналізувати історії самостійно чи з викладачем. Активний сторітелінг сприяє передачі явного або неявного знання (такого, що логічно не оформлюється, він не виражений вербально), є вираженням передачі практичних умінь та навичок. [5]

Історія обов'язково має викликати емоції: здивування, співчуття, радість, гнів, роздратування, сміх, злість, розчарування. Під час слухання та обговорення учні вчаться усвідомлювати свої почуття й говорити про них. Висновки, які впливають з історії, потрібно озвучувати обов'язково і так само обов'язково обґрунтувати. Якщо обговорення перейде в дискусію, це означатиме, що історія вдалася.

Таким чином, метод сторітелінгу якнайкраще підходить для формування й закріплення вмінь:

- ✓ слухати й чути (йдеться про сприйняття, уважність, розуміння, запам'ятовування);
- ✓ говорити (добираючи «правильні» слова, грамотно будуючи речення, інтонуючи фразу, правильно вимовляючи звуки й наголошуючи слова і, врешті, навчаючись дискутувати, переконливо аргументуючи свої думки).

Важливим є питання тривалості розповідання історії: усне мовлення в жодному разі не має витіснити на уроці письмового. Певно, для 5-6 класу розповідання-обговорення історії не має перевищувати 5-10 хв., в інших класах тривалість застосування методу має залежати від складності навчального матеріалу. [4]

Ознаки вдалої з погляду сторітелінгу історії – сфокусованість на певній темі (проблемі), зрозумілість і простота, актуальність, емоційність, динамічність, грамотність. Визначають 5 важливих елементів історії: сюжет, герой, емоції, деталі та висновки.

Основними складовими складання будь якої історіє, яких повинні дотримуватись є:

Експозиція

Жив був _____. Де? Коли? Скільки часу? З ким?

Зав'язка

Одного разу _____. Що раптом трапилося? Приїхав друг, налетіла буря, впав стілець, прийшла звістка тощо.

Розвиток подій

Перерахуйте всі події, які будуть описані. Подумайте, які емоції мають у цей час відчувати слухачі. Розкажіть як змінювався герой впродовж історії.

Кульмінація

Повідомте, яка подія стала «вирішальною» для героя.

Розв'язка

Розкажіть, чим все завершилося. Як змінився герой, що він зрозумів.

Висновок.

Чому нас вчить ця історія? Мораль, визначення тощо. [1]

Стосовно уроків мови використовувані для сторітелінгу історії можуть:

- ✓ містити пояснення мовного явища;
- ✓ демонструвати мовне явище на прикладі тексту самої історії;
- ✓ поєднувати перше й друге.

Наведемо приклад використання сторітелінгу на уроці української мови.

Тема: Написання слів іншомовного походження (загальних і власних назв) (5 клас)

Як Дізель винайшов дизель

Історія дизеля – двигуна, що набагато випередив свій час, починається від того часу, коли Рудольф Дізель ще навчався в інституті.

Юного студента нестримно вабили досконалі витвори. Він умів знаходити красу в музиці й математичних задачах, у поезії та будівлях. То чому б не створити бездоганний двигун?

Почалася наполеглива праця. У серпні 1893 року перша модель дизеля під час випробування... вибухнула. Дивом ніхто не постраждав. Проте вибух підтвердив слушність основної гіпотези відкриття!

Другу модель будували протягом п'яти місяців. Мотор попрацював кілька секунд і – зупинився.

«Перший не діяв, другий недосконалий, третій буде добрий!» – упевнено заявив Дізель. І за рік виконав свою обіцянку!

На подальше вдосконалення дизеля було витрачено дванадцять довгих років...

Випробування проходив не тільки дизель-мотор, а й Дізель-людина. Рудольф дивував величезною працездатністю, наполегливістю, «високим тиском» технічних переконань. З честю витримавши важку перевірку світовою славою, Дізель аж нітрохи не зазнався, не став зарозумілим і бундючним.

Мотор дизель у цей час робив світову кар'єру. Він був «усеїдний»: працював на мазуті, гасі й нафті, касторці та тваринних жирах, навіть на пальмовій олії. Надійність створеного Дізелем дизеля задовольняла найвибагливіших (За Л.Сапожниковим).

Дайте відповіді на запитання:

- ✓ Які риси вдачі допомогли винахідникові Дізелю досягти мети?

✓ Поясніть лексичне значення слів зарозумілість і бундючність. Доберіть до цих слів синоніми та антоніми. Скористайтеся тлумачним словничком.

✓ Доберіть українські відповідники до слів гіпотеза (припущення).

✓ На яких підставах слід розрізняти написання слів Дізель (прізвище людини) та дизель (мотор)?

✓ Які слова є власними назвами? загальними? Наведіть приклади.

✓ То як же писати слово (загальну назву) д...зель?

Літера И пишеться:

1. У загальних назвах після приголосних д, т, з, с, ц, ж (дж), ч, ш, р перед наступним приголосним: дизель, динамо, диплом, директор, методика; інститут, математика, стимул, текстиль, тип; зигзаг, позиція, фізичний; силует, система; цистерна, цифра; жирандоль, режим, джигіт, джинси; речитатив, чичероне; ширма, шифр; бригада, риф, фабрика (правило «дев'ятки»).

2. Власні назви, що перейшли в категорію загальних назв, пишемо за правилами правопису загальних назв іншомовного походження: дизель (від прізвище Рудольфа Дізеля), силует (від прізвища Етьєна де Сілуетта). [б]

Навчити учнів створювати власні тексти – нелегка, клопітка й наполеглива робота, яка передбачає сумісну творчу співпрацю педагога й школяра. Реалізація такої педагогічної співпраці відбувається, безумовно, переважно в межах занять розвитку мовлення, уроках української мови, читання. Але елементи сторітелінгу можна застосовувати й на інших уроках: основи здоров'я, природознавство, математика, трудове навчання, у виховній роботі.

Список літератури

1. Багузина Е.И. Разработка веб-квестов и преимущества их использования в процессе обучения //Вестник Костромского государственного университета им. Н.А. Некрасова. Серия «Гуманитарные

науки: Педагогика. Психология. Социальная работа. Акмеология. Ювенология. Социокинетика». — 2010. — № 1. — Том 16.; Горбунова О.В. Иванова О.А. Веб-квест как педагогический инструмент // Народное образование. — 2014. — № 7.

2. Болбаков Р.Г. Отношения между явными и неявными знаниями / Перспективы науки и образования. — 2015. — № 1 (13); Губанова О.Е. Неявные знания: сущность и виды / Знание. Понимание. Умение. — 2010. — № 4.

3. Гич Г.М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності [Текст] / Г. М. Гич // Науковий вісник Миколаївського університету ім. В. О. Сухомлинського. — 2015. — № 4. — С.188-192.

4. Куш Т. В. Майстерня креативності [Текст] / Т. В. Куш // Науково – методичний журнал «Педагогічна майстерня». – 2016. – № 4. – С. 30-37.

5. Макарова Л.М., Корнієнко Л.О., Рига Г.О. Сторітелінг як технологія розвитку креативності здобувачів вищої освіти КЗ «Покровський педагогічний коледж» [Текст] / Л.М. Макарова // Матеріали VII Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти – 2018». – 2018. – 37 с.

6.

<https://elearning.ipokubg.edu.ua/mod/lesson/view.php?id=5307&pageid=1684>